

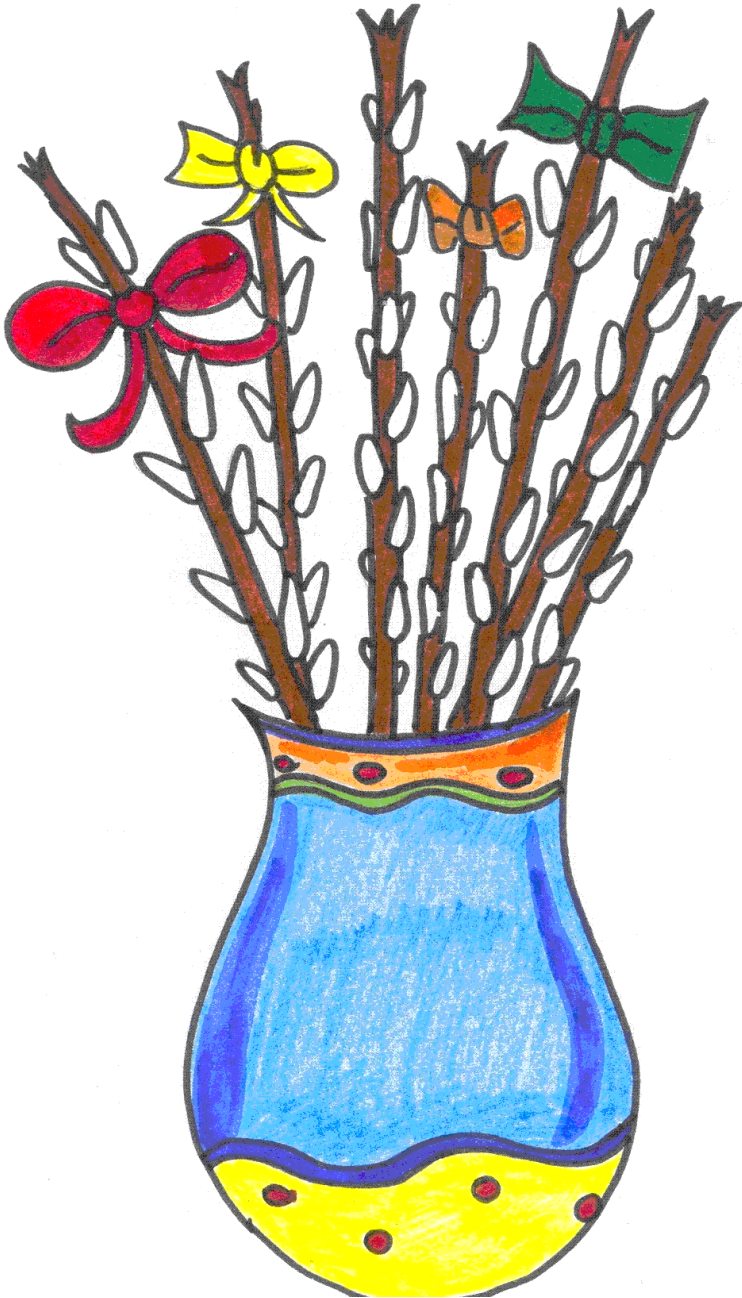
Easter whipping in the mine

The Easter! The boys enjoy it, the girls are scared, lock up and scream. Well known song - in your country, too. This Easter holiday was a bit different. Our parents left our house with pleasure and our abroad tourism went on. I tried to persuade sad Renata shrunk at the back seat of the car that it is better to be poured by brother than by boyfriend, it means by dam.

She did not understand my humour and I almost got a licking. But unexpectedly our mother interrupted us. If this love lasts till the summer, she can introduce him to her grandparents on the summer holiday. I glimpsed a twinkle in her eye and after two hours she started to speak.

We made agreement with our granddad on the phone that on our eastern trip we will visit an opal mine. The beautiful opal will be mine, I thought, because I got so much information about it. I will tell you about it on my way, I hope that my granddad did not change his mind.

On Saturday morning the sun is diligently discovering the grey clouds on the sky, the granny is getting ready the easter menu to bless it in the church. The granddad is giving the last orders to us. It is only 7 o'clock in the morning. We were mistaken to hope that the granddad let us to stick out on the holiday. Our grandparents - it is different background and they do not agree with this nowadays laziness. We were mistaken again. The granddad cleared up that we have to get up early to get to the cave on time. Now we are on the place now and we can introduce you the Zemplin opal unique. The mine lies in near Slanske Mountains in the settlement Červenica. It was known in the 16th century due to valuable opal mined there.

Na šibačku do bane

Veľká noc! Máte ju radi? Chlapci jasajú, dievky prevracajú očami, zamykajú sa a vrešia. Stará známa pesnička – u nás i na Slovensku, pokiaľ viem. Tentoraz mali pre nás veľkonočné prázdniny ešte ďalšiu príchut': naši s radosťou opustili domáci kozub a hajde k starkým, nech si nás užijú, keď sa tá naša cezhraničná turistika v ostatnom čase tak pekne rozbehla.

Smutnú Renatu, schúlenú na zadnom sedadle auta, som sa snažil presvedčiť, že výprask od mladšieho brata má tradične vyššiu hodnotu ako od (ktovie dokedy) frajera, teda Adama. Humor nezabral, naopak som takmer schytal výprask ja... Ale nečakane zasiahla mamka: vraj ak tá ich láska vydrží do leta, môže ho zobrať na východné Slovensko počas niektorého prázdninového výjazdu. Zazrel som aspoň malé plamienky v sestriných očiach a po dvoch hodinách sa jej konečne vrátil aj dar reči.

Telefonicky sme sa s dedkom dohodli, že hlavnou súčasťou našej veľkonočnej misie tentoraz bude tá opálová baňa. Krásny opálik totiž musí byť môj – veď koľko ďalších informácií som o tom všetkom zohnal! Ale to vám porozprávam až po ceste, teda pokiaľ si to starký nerozmyslel...

Sobotné ráno, slnko usilovne odkopáva sivé mračná z oblohy, babka chystá s našimi „vzorky“ veľkonočného menu na posviacku v kostole (volá sa to vraj „svätiť pasku“), nuž a dedko už udeľuje posledné príkazy nášmu turistickému minioddielu. Je prosím 7. hodín (slovom sedem!) ráno. Ak sme dúfali, že budeme aspoň cez prázdniny dlhšie leňošiť v posteli, kruto sme sa mýlili. Aj naši východoslovenskí starkí sú prosto stará škola a novodobé vyvaľovanie neschvaľujú. Dedko nám ešte medzi dverami vysvetlil, že musíme ísť skoro, aby sme stihli dôjsť načas k jaskyni.

Tak teraz, kým sa dostaneme na tvár miesta, vás zoznámim so zemplínskym opálovým unikátom. Baňa leží v neďalekých Slanských vrchoch v osade Červenica. Bola známa už od konca 16. storočia pre drahý opál, ktorý sa tu ťažil.

Na pomlázku do dolů

Velká noc! Máte ji rádi? Chlapci jásají, dívky obracejí oči, zamykají se a vreští. Stará známá písnička-u nás i na Slovensku, pokud vím. Tentokrát měly pro nás velikonoční prázdniny ještě další príchut': naši s radostí opustily domácí krb a hajdy ke starouškům, ať si nás užijí, když se to naše cestování přes hranice tak pěkně rozběhlo.

Smutnou Renatu, schoulenou na zadním sedadle auta, jsem se snažil přesvědčit, že výprask od mladšího bratra má tradičně vyšší hodnotu jako od (kdo ví do kdy) mladíka, tedy Adama. Humor nezabral, naopak jsem schytal výprask já... Ale nečekaně zasáhla mamka: prý pokud ta jejich láska vydrží do léta, může ho vzít představit starouškům na východní Slovensko během některého prázdninového výjezdu. Postřehnul jsem alespoň malé plamínky v sestřiných očích a po dvou hodinách se jí konečně vrátil i dar řeči.

Telefonicky jsme se s dědou dohodli, že hlavní součástí naší velikonoční mise tentokrát bude ten opálový důl, Krásný opálek musí být můj-vždyť kolik informací jsem o tom už sehnal! Ale to vám budu vyprávět až po cestě, pokud si to dědík nerozmyslel...

Sobotní ráno, slunce usilovně rozhání tmavá mračna z oblohy, babi chystá s rodiči vzorky velikonočního jídla na posvěcení v kostele (nazývá se to prý světit pásku), a děda už uděluje poslední příkazy našemu turistickému minioddielu. Je prosím 7 hodin (slovem sedm!) ráno. Pokud jsme doufali, že budeme alespoň přes prázdniny déle lenořit v posteli, krutě jsme se zmýlili. I naši východoslovenští staroušci jsou prostě stará škola a novodobé vylehávání neschvalují. Děda nám ještě dveřmi vysvětlil, že musíme jet brzy, abychom stihli v čas dojet k jeskyni.

Nyní, než se dostaneme k samotnému místu, vás seznámím se zemplínským opálovým unikátem. Doly leží nedalekých Slanských vrších v osadě Červenice. Byla známa od konce 16. století pro drahý opál, který se tu těžil.

It is possible that it was already mined in Roman ages. This Slovak valuable opal was especially popular among the members of Napoleon family.

The empress Josephine wore this the most famous jewel - The Trojan Fire. Maybe she wanted to look like beautiful Helen. The biggest opal Harlequine was found on the bottom of the river in the settlement Dubnik. Its weight was 600 grams and its value 700 thousand guldens. You can see it in the Science Museum in Vienna. The opal is amorphous crystal substance formed by oxid silicious and varying deal of water. There exist several sorts of opal, but among the most valuable belongs rare opal known for its opalescence- iridescence of red, orange, green and blue colours. The valuable opal exists in some other less known sites in the Slanske Vrchy. The mine in Dubnik was the only mining place in the world till discovering opal mines in Mexico and Australia in the 19th century. Due to the mining in Dubnik was uneconomic it was stopped in 1922. Only reconstructed entrance to the tunnel Joseph reminds us the old age of opal. The opals are placed in the clock hands in the front face of the building in regional town Prešov next to the sculpture of Madonna.

The Dubnik opal mines were declared the protected place of hibernating of bats. This site is very important for many hibernating species. If we are happy, we will find some of them inside. The granddad leaked us that nature trail in the mine is closed for public, but he is a magician and with his assistant he will show us this fantastic world of cold beauty. This area is going to be reconstructed to be more allowable for tourists.

His assistant was Eduard, the man who showed us these miracles. We started our way in the tunnel Wiliam. There we got unproof coats, helmets with lamps and instructions to be safe. Renata did not like the helmet, because it might destroy her hair style like Babylon tower. But she had to... This historic event was written as a landmark in our hearts, from this time we started to count the days of our summer adventure.

Je však možné, že bol dubnický opál ťažený už počas rímskej doby. Slovenský drahý opál si zvlášť obľúbili členovia rodiny cisára Napoleona.

Cisárovná Jozefína nosila ten najslávnejší – Oheň trójsky (žeby sa chcela pripodobniť krásnej Helene?). Najväčší opál, ktorý nazvali Harlekýn, našli v roku 1775 na dne potoka v osade Dubník. Vážil 600 gramov a ohodnotili ho na 700 tisíc holandských guldenov. Dnes ho môžete vidieť v prírodovednom múzeu vo Viedni. Opál je vlastne amorfná kryštalická látka tvorená oxidom kremičitým a premenlivým podielom vody. Existuje niekoľko druhov opálu, ale medzi najvzácnejšie patrí zriedkavý drahý opál (kúsok mám aj ja – šťastný to majiteľ!), známy svojou opaliscenciou – estetickou hrou červených, oranžových, zelených a modrých farieb. Drahý opál sa vyskytuje aj na niekoľkých ďalších, menej významných náleziskách v Slanských vrchoch. Baňa v Dubníku bola jedinou ťaženou lokalitou na svete až do objavenia nálezísk opálu v Mexiku a Austrálii v 19. storočí. Pre nerentabilnosť ťažbu v Dubníku ukončili v roku 1922. Zlatý vek opálov pripomína dnes iba zrekonštruovaný vchod do štôlne Jozef. V centre krajského mesta Prešova sú opály vložené aj do ciferníka hodín na priečeli budovy vedľa Mariánskeho súsošia.

Dubnické opálové bane boli v roku 1964 vyhlásené na chránené nálezisko zimujúcich netopierov. Pre viaceré tu zimujúce druhy má táto lokalita dôležitý význam. Ak budeme mať šťastie, vraj vnútri ešte niektorých spachtošov objavíme. Dedko nám prezradil, že náučný chodník v bani je síce pre verejnosť uzavretý (celý areál čaká na celkovú dobovú rekonštrukciu kvôli turistickej využiteľnosti), ale on je čarodejník a spolu so svojim pomocníkom nás týmto fantastickým svetom chladnej krásy predsa len prevedie.

Pomocník-sprievodca sa nám predstavil ako Eduard, teda Ten Kto Nám Ukáže Božsky Stvorené Zázraky. Začali sme na halde štôlne Viliam, kde nám dali nepremokavé plášte, prilby s lampáši a inštrukcie na zachovanie si svojho hriešneho života. Renáta nebola prilba veľmi pochuti, pretože vlasy mala dnes v drdole ala Babylonská veža a nechcelo sa jej tento účesový unikát rúcať. Musela. Táto historická udalosť sa zapísala do našich srdc ako milník, od ktorého som si neskôr počítal dni do letného dobrodružstva.

Je však možné, že byl dubnický opál těžený už v době římské. Slovenský drahý opál si zvlášť oblíbili členové rodiny císaře Napoleona.

Císařovna Josefína nosila ten nejdražší-Oheň trojský(že by se chtěla podobat krásné Heleně?).Největší opál, který nazvali Harlekýn, našli roku 1775 na dně potoka v osadě Dubník. Vážil 600g a ohodnotili ho na 700 tisíc holandských guldenů. Dnes ho můžete vidět v přírodovědném muzeu ve Vídni. Opál je vlastně krystalická látka tvořená oxidem křemičitým a proměnlivým podílem vody. Existuje několik druhů opálu, ale mezi nejvzácnější patří málo častý drahý opál(kousek mám i já-šťastný to majitel!), známí svojí opalitou – estetickou hrou červených ,oranžových,zelených a modrých barev. Drahý opál se vyskytuje i na několika dalších, méně známých nalezištích ve Slaných vrších. Doly v Dubníku byly jedinou těžebních lokalitou na světě až do objevení nalezišť opálu v Mexiku a v Austrálii v 19 .století. Pro nerentabilnost těžbu v Dubníku ukončili v roku 1922. Zlatý věk opálu připomíná dnes jen zrekonstruovaný vchod do štoly Jozef. V centru krajského města Prešova jsou opály vložené i do ciferníku hodin na průčelí budovy vedle Mariánského sousoší.

Dubnické opálové doly byly v roku 1964 vyhlášené za chráněné naleziště zimujících netopýrů pro druhy zde zimující má tato lokalita důležitý význam. Pokud budeme mít štěstí, prý uvnitř některé objevíme. Děda nám prozradil, že naučná stezka v dole je síce pro veřejnost uzavřená (celý areál čeká celková rekonstrukce kvůli turistické využiteľnosti), ale on je čaroděj a se svým pomocníkem nás tímto fantastickým světem chladné krásy přece jen provede.

Pomocník-průvodce se nám představil jako Eduard ,ten kdo nám ukáže božsky stvořené zázraky. Začali jsme na haldě štoly Viliam, kde nám dali nepromokavé pláště, prilby s lampami a instrukce na zachování si svého hříšného života. Renáta nebyla prilba velmi příjemná, protože vlasy měla v drdolu ala Babylonská věž a nechtělo se jí tento účesový unikat bourat. Musela. Tato historická událost se zapsala do našich srdcí jako milník, od kterého jsem si počítal dni do letního dobrodružství.

The tunnel Wiliam is the youngest from the 27 ones. There are two deep holes in the ground, too. And now some information for Renata-there are eight rates of bats in the mine...there is a great number of them. It was an astonishment. This information evocated Renata`s strike. After fifteen minutes we entered the underground with my sad sister. The granddad promised her the moon to get her there.

Of course he realised that three times promised is better than once fulfilled. The cold and fug welcomed us there... by the time no opals. The patience and withstand, said our granddad and really we discovered five centimetres long opal dike. Edo made us sure that there are bigger.

The next stop was Maly Hasplik. And all started here... At the Gizela chapter were walls covered by opals... blue, green, milky, brown... amazing! Renata forgot to close her mouth and little Pavlik felt asleep. Everything glamorously twinkled and I forgot to breathe watching this beauty. Unfortunately Edo was hurrying, so I turned back for the last time and went on to the Main Tunnel. And here Renata`s nightmare started. The bats started air raid and Renča called all the gods...but I liked this cultural performance. The sixth stop was underground lake. Blue, deep and cold... lovely. us.

The last stop was Maly Hasplik again, then next 500 metres and we were outside. Beautiful. The sun has kept waiting for us.

So let us go to the eastern delicious menu. We hoped that our mother will not have biliary colic, it is not very pleasant being abroad, that Renata will not get on her weight, because opal necklace from the granddad will not help to have family likeness on the way home. And I am so looking forward to the summer! It needs only outlast three months and we will see our grandparents again! Our granddad promised us to show us flooded village and a church in the water...

Podľa Eduardových slov je štôlna Viliam najmladšou zo všetkých hlavných štôlní, ktorých je asi 27. Ďalej sú tu dve šachty, vlastne hlboké diery do zeme, ako mi vysvetlil dedo. A teraz informácia pre Renatu – v bani sídli asi osem druhov netopierov, a to v hojnom počte! Milý Ten Kto Nám Ukáže Božsky Stvorené Zázraky týmito slovami dosiahol u nás úžas, u Renaty – štrajk! Asi po pätnástich minútach sme už vchádzali do podzemia aj s mojou zlomenou sestričkou, ktorej dedo nasľuboval hory-doly (samozrejme, uvedomujúc si, že trikrát sľúbené je príjemnejšie ako raz splnené). Vítal nás chlad a mierne zatuchnutý vzduch... a zatiaľ žiadne opály.

„Trpezlivosť a vydržať!“ zahlaholil dedo - a skutočne: v nárazisku šachty Jozef sme objavili malú päťcentimetrovú opálovú žilku. Edo nás uisťoval, že budú aj väčšie...

Druhou zastávkou bol Malý Hasplík. A tu sa to začalo: pri Gizelinej kaplnke... steny obložené opálom... modrým, zeleným, mliečnym, hnedým... úžasné! Aj Renatka stratila reč. Iba ústa zabudla zatvoriť a malý Pavlík, ten to vyriešil po svojom – zaspal. Všetko sa čarovne lesklo a odrážalo a ja som len predýchaval od toľkej nádhery. Bohužiaľ, Edo sa ponáhľal, a tak som sa posledný raz obzrel a pokračoval ďalej do Hlavnej chodby. A tu sa začala Renatina naozaj nočná mora – netopiere na nás robili nálety a Renča svolávala všetkých bohov, ako sa na kresťana patrí i nepatrí. Ale mne sa táto kultúrna vložka celkom páčila.

Šiestou zastávkou bolo podzemné jazero. Modré, hlboké, studené... čarokrásne. A čo bolo zaujímavé, steny boli úplne hnedé, pretože na nich boli vrstvy a vrstvy limonitu. Nad hlavami nám viseli kvaple a Eduard nám dal ďalšiu prednášku: čo sa týka vody jazera, z tej by som nepil, lebo zložky hornín a minerálov z nej tvoria kyselinu... akú, to už si nepamätám... asi som ani nerozumel.

Posledná zastávka bol opäť Malý Hasplík, potom ešte 500 metrov a boli sme vonku. Krása: slnko na nás vydržalo čakať!

Posledná zastávka bol opäť Malý Hasplík, potom ešte 500 metrov a boli sme vonku. Krása: slnko na nás vydržalo čakať!

A teraz už hor sa na veľkonočné dobroty! Dúfajme, že mamka nebude mať žľzníkový záchvat (predsa len v zahraničí to nie je nič vítané) a že Renatka nepriberie, lebo ani opálový privesok, ktorý jej kúpil dedo ako odškodné, nepomôže nastoliť rodinnú pohodu na spiatočnej ceste. A ja už sa tak veľmi teším na leto! Prežiť ešte tri mesiace a potom sa so starkými opäť uvidíme! Dedo mi zasa čosi sľúbil: vraj mi ukáže zatopenú dedinu a kostol vo vode...

Podľa Eduardových slov je štola Viliam najmladší ze všetkých hlavných štol, ktorých je asi 27. Dále jsou tu dvě šachty, vlastně hluboké díry do země, jak mi vysvětlil děd .A nyní informace pro Renatu-v jeskyni sídlí asi 8 druhů netopýru ,a to v hojném počtu.Milý Eduard v nás těmito slovy vyvolal úžas ,u Renatky vzдор.Asi po 15 minutách jsme už vcházeli do podzemí i s mojí zlomenou sestřičkou, které děd nasliboval hory- doly(samozřejmě,uvědomujíc si ,že třikrát slíbené je příjemnější jak jednou splněné).Vítal nás chlad a mírně zatuchlý vzduch.....a zatím žádné opály.“Trpělivost a vydržet!“zahlaholil děd –a skutečně v průčelí šachty Jozef jsme objevili malou 15 cm opálovou žilku.Eda nás ujišťoval ,že budou i větší....

Druhou zastávkou byl Malý Hasplík.A zde to začalo:při Gizelinej kaplnke...stěny obložené opálem...modrým, zeleným, mléčným, hnědým....úžasné! I Renatka ztratila řeč,jen ústa zapomněla zavřít.Malý Pavlík, ten to vyřešil po svém –usnul.Všecko se kouzelně lesklo a odráželo a já jsem ani nedýchal z takové nádhery.Bohužel,Eda zmáchal,a tak jsem naposledy pohlédl a pokračoval dále do Hlavní chodby.A zde začala Renatina opravdová noční můra-netopýři na nás dělali nálety a Renča svolávala všechny bohy, jak se na křesťana patří a nepatrí .A mně se tato kulturní vložka celkem líbila.

Šestou zastávkou bylo podzemní jezero. Modré, hluboké, studené kouzelné. A co bylo zajímavé, stěny byly úplně hnědé, protože na nich byli vrstvy a vrstvy limonitu. Nad hlavami nám visely kapky a Eduard nám dělal další přednášku:co se týká vody jezera,tu bych nepil, neboť složky hornin a minerálů z ní tvoří kyselinu....jakou ,to už si nepamatuji....asi jsem ani nerozuměl.

Poslední zastávka byl opět Malý Hasplík,potom ještě 500m a byli jsme venku. Krása:slunce na nás vydrželo čekat!

A nyní už na velikonoční dobroty!Doufejme ,že mamka nebude mít žlučnickový záchvat(vždyť v zahraničí to není nic vítaného) a že Renatka nepřibere,neboť ani opálový přívěsek, který ji koupil děd jako odškodné,nepomůže nastolit rodinou pohodu na zpáteční cestě. A já se už tak moc těším na léto! Prežít ještě tři měsíce a potom se se staroušky opět uvidíme! Děd mi zase něco slíbil:prý mi ukáže zatopenou vesnici a kostel ve vodě...